

'We moeten terug naar

In het rapport van de commissie De Wit over de kredietcrisis en het financiële stelsel wordt kritiek geleverd op het gedrag van accountants en op de kwaliteit van verslaggevingsstandaarden. NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers: "We onderschrijven de aanbevelingen die de commissie doet om tot verbeteringen te komen. Daar gaan we aan werken."

TEKST GEERT DEKKER | BEELD MARJA BROUWER

"De commissie is van oordeel dat de financiële crisis heeft laten zien dat de accountancy tekortgeschoten is in zijn maatschappelijke taak, om zorg te dragen voor een begrijpelijke en toereikende toelichting op de jaarrekening van financiële instellingen, in het bijzonder de toelichting op onzekerheden in de waardering van financiële activa." Aldus een deel uit Aanbeveling 27 van het eerste rapport van de commissie De Wit, de commissie die het parlementair onderzoek financieel stelsel uitvoert. En er is meer kritiek: "Er kunnen vraagtekens worden gezet bij het nut van het werk van de accountant. Immers, hoe relevant was het werk van de accountant als de accountant geen risico's heeft aangegeven voorafgaand aan het uitbreken van de financiële crisis?"

Het zijn die twee punten - de 'onbegrijpelijke' jaarrekening en de 'onvolgende' signaalfunctie van de accountant - die steeds terugkomen in het rapport van de commissie als het gaat om de accountancy. "Laat ik voorop stellen dat het beroep deze kritiek hoe dan ook ter harte moet nemen", zegt NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers. "Het Nederlandse parlement heeft aan een Kamerbrede commissie de opdracht gegeven de oorzaken van de kredietcrisis te onderzoeken en dan is de rapportage van dat onderzoek een

gegeven: dit is de maatschappelijke kritiek die we krijgen en daar moeten we mee aan de slag."

KWALITEITSEISEN

Dekkers wil dat zo nadrukkelijk gezegd hebben, omdat er na de eerste reactie die het NIVRA op het rapport gaf discussie ontstond (onder meer op Accountant.nl) over de aanbeveling van de commissie dat "de accountantsberoepsgroep samen met de AFM nadere kwaliteitseisen" zou moeten opstellen "waaraan een jaarrekening van een financiële instelling moet voldoen". Zoals bekend gaat noch de AFM nog de beroepsgroep over de verslaggevingsstandaarden: die worden vastgesteld door de International Accounting Standards Board (IASB) in Londen. Dekkers verklaarde echter dat het NIVRA graag gehoor zou geven aan de oproep hierover met de AFM het gesprek aan te gaan. "We vonden het belangrijk niet in eerste instantie een reactie te geven die neerkomt op het doorschuiven van de verantwoordelijkheid. Formeel was er natuurlijk niets

aan te merken geweest op een dergelijk antwoord, maar ik denk dat je met formele, defensieve argumenten de kritiek van je afduwt. En daarmee moeten we ophouden. Het is toch echt de bedoeling dat we, zoals ik al zei, met die maatschappelijke kritiek aan de slag gaan. Ook al kan het voorkomen dat die kritiek formeel niet helemaal terecht is."

DILEMMA

Overigens is met betrekking tot de verslaggevingsstandaarden meningsvorming door accountants zeker niet onlogisch, zegt Dekkers. "Ten eerste: het feit dat je niet verantwoordelijk bent voor een proces, sluit toch niet uit dat je er een mening over kunt hebben? Ten tweede: het is onmiskenbaar dat dit een onderwerp is waar accountants veel verstand van hebben: velen werken elke dag met de IFRS. Dus ligt het voor de hand dat onze mening relevant is." Dat neemt echter niet weg dat het moeilijk, zo niet onmogelijk zal zijn de kern van het kritiekpunt rond de 'onbegrijpelijke' jaarrekening te laten verdwijnen, meent de NIVRA-voorzitter. "Het is een dilemma. Enerzijds wil de gebruiker van de jaarrekening stukken die hij begrijpt, anderzijds dijt de IFRS onherroepelijk uit omdat we voor elke nieuwe situatie weer een nieuwe regel maken. En elke nieuwe regel is een nieuwe aanval op de leesbaarheid van de stukken." Hoofdverantwoordelijke voor de toename van de complexiteit is natuurlijk het waarden van bezittingen en verplichtingen op fair value. "Maar ik hoor ook niemand pleiten voor een terugkeer naar de historische kostprijs. Want de kritiek was dat in die waarderingsmethode vrijwel elk verband tussen balans en realiteit ontbreekt."

'De verantwoordelijkheid van de accountant gaat verder dan het formele volgen van de regels.'

onze kernwaarden'

Ruud Dekkers:
'Accountants werken elke dag met IFRS, dus onze mening is relevant.'

KENNIS DELEN

Ten aanzien van de tekortschietende signaalfunctie van de accountant, heeft Dekkers met genoegen vastgesteld dat de commissie De Wit zich positief heeft uitgelaten over de initiatieven die het NIVRA al heeft genomen. "Het project Kennis Delen waarmee het NIVRA vorig jaar is gestart, zal bekend zijn: op basis van geanonimiseerde gegevens van accountants uit een bepaalde sector streven we naar het opstellen van een soort publieke management letter voor de gehele sector. Daar kunnen de accountants en de bedrijven in die sector hun voordeel mee doen, alsmede de maatschappij."

Ook voert het NIVRA inmiddels overleg met DNB om te komen tot betere samenwerking, onder meer door intensiever en diepgaander overleg, uitwisseling van informatie en een gezamenlijke risicoanalyse. "Een individuele accountant kan op basis van zijn controle bij een instelling niets zeggen over systeemrisico's, maar op basis van zijn kennis en ervaring kan hij wellicht zaken aandragen die de kwaliteit van het toezicht kunnen verbeteren. De toezichthouder anderzijds heeft het overzicht, verdergaande bevoegdheden en veel meer inzicht in systeemrisico's en kan van daaruit zaken ter sprake brengen die van belang zijn voor de controleaanpak."

RUG RECHT

Toch is daarmee de vraag van de commissie, of de accountant zijn verantwoordelijkheid wel genomen heeft, niet beantwoord. "Ik vat die kritiek op als een oproep terug te keren naar onze kernwaarden", zegt Dekkers, "en dat vind ik een terechte oproep. Hier gaat het bijvoorbeeld om de professionele scepsis. De verantwoordelijkheid van de accountant gaat verder dan het formele volgen van de regels. En als hij hinder ondervindt bij het voldoen aan die verantwoordelijkheid, dan dient hij zonder meer zijn rug recht te houden". In zowel de opleidingen tot accountant als de permanente educatie zal dit

VERA

Op naar een gezonde financiële architectuur NIEUW

Tijdens deze workshop onder begeleiding van Jules Muis wordt gezamenlijk gebouwd aan een gezonde financiële architectuur, globaal, nationaal, en op bedrijfsniveau. Aan het einde van deze sessie zal iedereen wijzer, realistischer en meer geïnformeerd teruggaan naar het werk en bent u beter in staat om het debat te voeren over dit onderwerp en om relevante vragen te beantwoorden.

Datum: woensdag 16 juni 2010
Locatie: Koninklijk NIVRA

Kijk voor meer informatie op www.nivra.nl/vera. Aanmelding via deze site of het aanmeldingsformulier in de VERA-bijlage.

thema meer aandacht moeten krijgen, stelt Dekkers. "Op dit punt heeft het NIVRA overigens al concrete wijzigingen doorgevoerd. Zo is het punt van professionele scepsis een belangrijk onderdeel van de verplichte cursus over de Clarity ISA's die dit jaar wordt gegeven. Daarnaast wordt er door VERA een aparte workshop hierover in het curriculum opgenomen en overwegen we een workshop over professionele scepsis en communicatie voor accountants tijdens de Accountantsdag te organiseren. Dit punt breng ik ook met regelmaat onder de aandacht van het onderwijsveld en de kantoren."

Wil dat zeggen dat in een wereld vol perfecte accountants de kredietcrisis was voorkomen? "Natuurlijk niet", zegt Dekkers. "Het zal een goede zaak zijn als de signaalfunctie van accountants wordt uitgebreid, maar een glazen bol waarmee we de toekomst kunnen voorspellen was en is ons niet gegeven." □